

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

08.06.2022. Nr. 1.7-2/546
Uz 10.05.2022 Nr. 2022/33

SIA “CSE COE”

Dace.Krupenko@csecoe.com

Informācijai:

Siguldas novada pašvaldībai

*Par SIA “Krimuldas doktorāts”,
SIA “Limbažu slimnīca” un
SIA “Siguldas slimnīca”*

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Siguldas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par līdzdalības izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) Pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībās SIA “Krimuldas doktorāts”, SIA “Limbažu slimnīca” un SIA “Siguldas slimnīca”.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī viedokli ir sniegusi biedrība “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK), biedrība “Latvijas Slimnīcu biedrība”, tad KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās.

SIA “Krimuldas doktorāts”

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 100 % SIA “Krimuldas doktorāts” kapitāldaļu pieder Krimuldas novada pašvaldībai.¹ Bet Siguldas novada pašvaldībai kā Krimuldas novada pašvaldības iekļauto institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmējai, šobrīd pieder 100 % SIA “Krimuldas doktorāts” kapitāldaļu.

SIA “Krimuldas doktorāts” ir ambulatorā ārstniecības iestāde, kas sniedz primāros veselības aprūpes pakalpojumus Siguldas novada Krimuldas pagasta iedzīvotājiem. Vienlaikus

¹ Pieejams <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003171701>

tās sniegtos veselības aprūpes pakalpojumus var saņemt un arī saņem citu Siguldas novada pagastu un arī citu novadu iedzīvotāji.

SIA “Krimuldas doktorāts” ir reģistrētas divas ģimenes ārstu prakses. Tā sniedz ģimenes ārsta aprūpes pakalpojumus kopumā 3596 pacientiem, kas ir 97 % no visu Krimuldas pagasta iedzīvotāju skaita.

Lai arī Latvijā pastāvošā veselības aprūpes finansēšanas kārtība nosaka, ka Nacionālās veselības dienesta (turpmāk – NVD) pakalpojumu jebkura to saņemt tiesīga persona var izvēlēties, kur šo pakalpojumu saņemt, ir pamats uzskatīt, ka SIA “Krimuldas doktorāts” sniegtais primārās veselības aprūpes pakalpojums ir būtisks tās apkalpotās pašvaldību teritorijas Krimuldas pagasta iedzīvotājiem.

Pašvaldība norāda, ka 95 % SIA “Krimuldas doktorāts” ienākumu 2021. gadā ir valsts budžeta finansējums primārās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā.

Nenozīmīgos apjomos tiek sniegts arī maksas pakalpojums – ārsta komisijas pakalpojums tās klientu privātpersonu vajadzībām.

Sobrīd Siguldas novada Krimuldas pagastā nedarbojas citas privātās ģimenes ārstu prakses. Ģimenes ārstu privātprakses darbojas citviet Siguldas novadā. Taču, vadoties pēc NVD datiem, ir secināms, ka tikai pieciem ģimenes ārstiem vēl nav pilna prakse, tai skaitā pie viena SIA “Krimuldas doktorāts” ģimenes ārsta. Turklāt Krimuldas pagasta iedzīvotāju veselības aprūpei svarīgi ir saglabāt ģimenes ārstu sniegto pakalpojumu pieejamību tuvu dzīvesvietai.

Taču, lai arī Izvērtējumā ir konstatēts, ka SIA “Krimuldas doktorāts” pamatdarbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā minētajiem nosacījumiem, tiek rekomendēts nesaglabāt Siguldas novada pašvaldības līdzdalību SIA “Krimuldas doktorāts”.

Arī LTRK ieskatā nav lietderīgi pašvaldībai saglabāt līdzdalību SIA “Krimuldas doktorāts”, ņemot vērā apstākli, ka apmēram 90 % no reģistrētajiem ģimenes ārstiem ir privāti praktizējoši ārsti, turklāt šos pakalpojumus finansē no valsts budžeta līdzekļiem.

Lai arī izskatāmajā gadījumā KP konstatē, ka SIA “Krimuldas doktorāts” darbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, vienlaicīgi KP norāda, ka lielākā daļa ģimenes ārstu ir privāti praktizējoši. Līdz ar to, KP ieskatā, arī Krimuldas pagastā ir iespējams ģimenes ārstiem darboties privātprakses ietvaros, pašvaldībai sniedzot tiem nepieciešamo atbalstu prakses darbības uzsākšanai. Tāpat, ja nepieciešams, Pašvaldībai iespējams sadarboties ar NVD un attiecīgos mediķus pārstāvošām asociācijām, lai piesaistītu ģimenes ārstu Krimuldas pagastā.

SIA “Limbažu slimnīca”

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 95,83 % SIA “Limbažu slimnīca” kapitāldaļu pieder Limbažu novada pašvaldībai, savukārt 4,17 % – Siguldas novada pašvaldībai.²

KP, iepazīstoties ar Pašvaldības atsūtītajiem dokumentiem, konstatē, ka Pašvaldība, veicot līdzdalības izvērtējumu, ir konstatējusi, ka tās līdzdalība neatbilst VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktos priekšnoteikumus, līdz ar to tās līdzdalība SIA “Limbažu slimnīca” nav saglabājama.

Izvērtējumā norādīts, ka vēsturiski SIA “Limbažu slimnīca” sniegtos veselības aprūpes pakalpojumus mēdza izmantot Krimuldas novada iedzīvotāji, kas bija arī pamats Krimuldas novada pašvaldības, kurā nebija šāda līmeņa ārstniecības iestādes, līdzdalībai SIA “Limbažu slimnīca”. Pašvaldību reformas rezultātā Krimuldas novads tagad ir daļa no Siguldas novada, un šobrīd nav pamata uzskatīt, ka būtiska Siguldas novada iedzīvotāju daļa saņem SIA “Limbažu slimnīca” pakalpojumus.

Ņemot vērā minēto, KP nesniegs izvērstu viedokli par SIA “Limbažu slimnīca”

² Pieejams <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003361616>

saimniecisko darbību, tās ietekmi uz konkurenci un atbilstību VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem un pieņems konkrēto Pašvaldības sniegto informāciju zināšanai.

SIA "Siguldas slimnīca"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 100 % SIA "Siguldas slimnīca" kapitāldaļu pieder Siguldas novada pašvaldībai.³

SIA "Siguldas slimnīca" ir specializētā slimnīca, kas sniedz maksas un valsts apmaksātos primāros un sekundāros ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus un stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus Siguldas novada iedzīvotājiem.

SIA "Siguldas slimnīca" īpaši specializējas piecos virzienos: dzemdību palīdzība; mazinvasīvās ķirurģiskās un ginekoloģiskās operācijas; ambulatorā un stacionārā rehabilitācija; robotizētā stereotaktiskā radioķirurģija; bariatriskā ķirurģija.

Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, vairāk nekā pusi no SIA "Siguldas slimnīca" apgrozījuma veido stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi. 39,5 % no apgrozījuma veido ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumi, tai skaitā diagnostika, citi izmeklējumi, speciālistu pakalpojumi, ķirurģija. Savukārt primārās veselības aprūpes pakalpojumi veido vien 3,8 % no apgrozījuma.

SIA "Siguldas slimnīca" arī piesaista ārvalstu medicīnas tūristus, kas ir viena no tās attīstības prioritātēm. Medicīnas tūrisma pakalpojumu 2019. gadā saņēma 285 ārvalstu pacienti, 2020. gadā – 145, 2021. gadā – 155 (kritums saistīts ar Covid-19 situāciju). Pašvaldība norāda, ka medicīnas tūrisms dod papildu labumu Siguldas pašvaldībai – tiek piesaistīti ārvalstu tūristi, kas izmanto viesmīlības pakalpojumus, ko sniedz Siguldas pašvaldībā esošie šādu pakalpojumu sniedzēji. Tiek arī popularizēta Sigulda, kas var veicināt arī citu (ne tikai medicīnisko) tūristu plūsmu.

Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto stereotaktiskā radioķirurģija ir onkoloģisko saslimšanu ārstēšanas veids, kur sekmīgai pakalpojumu nodrošināšanai (un nepieciešamā resursa uzturēšanai) ir vajadzīga pacientu plūsma, līdz ar to Siguldas pašvaldības iedzīvotāji gūst pieejamību pakalpojumam, jo to izmanto arī ievērojams pacientu skaits no citām pašvaldībām un ārvalstīm. Šis pakalpojums ir pozitīvi vērtējams arī ar to, ka pastāv ciešā saistībā ar privātu partneri – privātais partneris nomā telpas no SIA "Siguldas slimnīca", ir tās rekonstruējis, veicis investīcijas iekārtās un remontā, un nodrošina ārstniecības procesa veikšanai nepieciešamos tehniskos pakalpojumus, savukārt SIA "Siguldas slimnīca" nodrošina ārstniecības procesu. Sniedzot stereotaktiskās radioķirurģijas pakalpojumu, 2021. gadā SIA "Siguldas slimnīca" pirmo reizi ārstēja Latvijas pacientus, izmantojot NVD finansējumu, tādējādi padarot šo ārstēšanas metodi pieejamu iedzīvotājiem.

Tāpat arī bariatriskā ķirurģija ir specifisks pakalpojuma veids, kas orientēts uz medicīnisko tūrisma. 2021. gadā šajā jomā tika veikti tikai maksas pakalpojumi, taču Izvērtējumā norādīts, ka šo pakalpojumu sniedzot, SIA "Siguldas slimnīca" galvenais mērķis nav peļņas gūšana – tiek veiktas ne tikai finansiāli izdevīgākās kuņģa sašaurināšanas operācijas, bet arī citas komplicētas augšējo gremošanas ceļu ārstnieciskās procedūras. Siguldas pašvaldības iedzīvotāji gūst labumu no pakalpojuma pieejamības tuvu dzīvesvietai un no resursu ekonomiskas, dalītas izmantošanas dažādu ķirurģisko pakalpojumu veidiem sniegšanā, kā arī dzemdību palīdzībai. Tāpat tiek plānots piesaistīt NVD finansējumu.

SIA "Siguldas slimnīca" ir viena no retajām ārstniecības iestādēm Latvijā, kas sniedz dzemdību stacionāra pakalpojumus. Dzemdību palīdzībā 25 % klientu ir no Siguldas pašvaldības teritorijas, pārējie ir no citām Latvijas pašvaldībām. 2021. gadā dzemdību palīdzība tika sniegta 1059 dzemdībās, kas ir ceturtais lielākais skaits Latvijā.

Izvērtējumā norādīts, ka dzemdību nodaļa ir svarīga Siguldas pašvaldības iedzīvotājiem

³ Pieejams <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003124730>

arī to pašu iemeslu dēļ, kādēļ ir svarīgas dažādas ķirurģisko pakalpojumu nodaļas – tiek kopīgi izmantoti operāciju zāles tehniskie un personāla resursi, vienlaikus padarot pakalpojumu pašizmaksu zemāku, bet speciālistu pieejamību augstāku.

Tāpat SIA “Siguldas slimnīca” sniedz arī papildpakalpojumus. Tā piedalās ārstniecības personu izglītošanas procesā, nodarbinot rezidentus, iznomā sev piederošās telpas, kas nav nepieciešama pamatdarbības veikšanai, privātajiem veselības aprūpes tirgus dalībniekiem, piemēram, aptiekai, ģimenes ārstu praksēm un fizioterapeitam. Tāpat tiek nodrošināti arī ēdināšanas pakalpojumus personām, kas ar dzemdētāju pavada dzemdībās un pēcdzemdību palātās.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA “Siguldas slimnīca” statūtos norādīti arī citi darbības veidi, piemēram, zobārstu pakalpojumi, sociālā aprūpe ar un bez izmitināšanas, bēres un ar tām saistītā darbība, datu apstrāde, fiziskās labsajūtas uzlabošana, pētījumu un eksperimentālo izstrāžu veikšana dabaszinātnēs un tehniskajās zinātnēs, auto un iekārtu iznomāšana, individuālās lietošanas priekšmetu un sadzīves aparatūras un iekārtu iznomāšana, tvaika un karstā ūdens piegāde, gāzes sadale pa gāzes vadiem, notekūdeņu savākšana un apstrāde, atkritumu savākšana un apstrāde, tīrīšana, sanitārija u.tml. darbība, taču faktiski tā neveic darbību šajās jomās. Līdz ar to KP aicina pārskatīt SIA “Siguldas slimnīca” statūtos noteiktos darbības veidus un precizēt to saturu atbilstoši faktiskajai darbībai.

Pašvaldība secinājusi, ka SIA “Siguldas slimnīca” darbība nav bijis šķērslis privātas veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju attīstībai un darbībai Siguldas pašvaldībā, jo īpaši primārās veselības aprūpes sfērā. Piemēram, Siguldas pašvaldības teritorijā darbojas privāti primārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji – 11 privātas ģimenes ārstu prakses, virkne citu klīniku, doktorātu, speciālizēto ārstu prakšu, bariatriskajā ķirurģijā medicīnas tūrismā Latvijā darbojas privāta klīnika SIA “Aiwa Clinic”, kura bariatrijā pakalpojumu sāka sniegt vēlāk kā SIA “Siguldas slimnīca”, bet tās izaugsme ir bijusi straujāka.

Arī inovācijas un privātas investīcijas nav kavētas, jo tā pati sadarbojas ar privātiem partneriem pakalpojumu attīstībā (stereotaktiskā radioķirurģija), palīdzot tiem attīstīties.

Ievērojot minēto, Pašvaldības ieskatā, tās līdzdalība SIA “Siguldas slimnīca” uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam un būtu jā saglabā visi tās sniegtie pakalpojumi.

Biedrības “Latvijas slimnīcu biedrība” ieskatā, pašvaldība kā SIA “Siguldas slimnīca” īpašnieks nodrošina veselības un sociālos pakalpojumus sava reģiona iedzīvotājiem un ir ieinteresēta tieši piedalīties šo pakalpojumu nodrošināšanā.

Savukārt LTRK būtiskus tiešus tirgu kropļojošus elementus nesaskata, tomēr izsaka bažas, ka papildus piesaistītie līdzekļi no Eiropas Savienības fondiem un Eiropas Reģionālās attīstības fondiem, pašvaldības, valsts, kas izlietoti infrastruktūras uzlabošanai, uzturēšanai, iekārtu, inventāra iegādei un tie nav atgriežami, rada negodīgu konkurenci starp tirgus dalībniekiem.

Nemot vērā Pašvaldības Izvērtējumā norādīto informāciju, kā arī pašvaldības lomu efektīvā veselības aprūpes sistēmā un pakalpojumu pieejamības veicināšanā, piemēram, vienmērīga teritoriālā pārklājuma radīšanā un „vienas pieturas” principa realizēšanā, tādējādi nodrošinot konkrētās administratīvās teritorijas iedzīvotājiem pilnu veselības aprūpes ciklu, KP atzīst, ka SIA “Siguldas slimnīca” darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kas ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem. Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

KP ieskatā, SIA “Siguldas slimnīca” rīcība, sadarbojoties ar privāto pakalpojuma sniedzēju, nodrošinot stereotaktiskā radioķirurģijas pakalpojumu, ir atbalstāma, kā arī ir

piemērs tam, ka arī stratēģiski svarīgu darbības veidu var atsevišķos gadījumos pildīt privātais tirgus dalībnieks.

KP atbalsta pašvaldības iniciatīvu iznomāt SIA “Siguldas slimnīca” telpas privātajiem tirgus dalībniekiem, tādējādi ne tikai pilnveidojot konkrētu medicīnas pakalpojumu pieejamību, bet arī veicinot privāto tirgus dalībnieku pastāvēšanu konkrētajā tirgū.

Tāpat KP nav iebildumu arī attiecībā uz SIA “Siguldas slimnīca” darbību izglītības jomā, nodrošinot rezidentu prakses iespējas.

Noslēgumā KP aicina Pašvaldību un kapitālsabiedrības regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu⁴, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. KP norāda, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī tos novērst.

Attiecībā uz LTRK akcentēto problēmjaudātājumu saistībā ar piesaistītajiem līdzekļiem no Eiropas Savienības fondiem un Eiropas Reģionālās attīstības fondiem, pašvaldības, valsts un to ietekmi uz godīgu konkurences vidi, KP akcentē, ka, uz nepieciešamību jau politikas veidošanās līmenī rast risinājumu saistībā ar iespējami vienlīdzīgāku pieeju investīcijām, ir norādījusi arī KP Apkopojumā par 2020. un 2021. gadā sniegtajiem atzinumiem par publisko personu kapitālsabiedrību darbību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas jomā.⁵

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁴ Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neutralitate

⁵ Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/10028/download>